

॥ श्री ॥

अथ श्री त्रिरिक्रमपंडिताचार्यसूत श्री नाबायणपंडिताचार्यरिचिः

॥ श्री मध्वरिजयः ॥

१. नरमः सर्गः

चोदयंतमथ गंतुमादवात तत्र धर्मजमजं प्रणम्य सः ।

सौख्यतीर्थकरिलोकनायको वेदनायकपुबस्सरो ययौ ॥ १.१ ॥

आश्रमांतबमराप्य कृषतः श्राव्यमेष सकलं च शुश्र्वान ।

चित्बृतिमनुबृतिमान गुरोः साध्वरेत्य गमनोन्मुखोहभरत ॥ १.२ ॥

मंहसासमुदुसुंदवाननं रंदनीयमभिरंद्य संपतिम ।

प्राञ्जमौलिमणिभयनुञ्जया तस्य तारदगममहामतिः ॥ १.३ ॥

तस्य रल्लभतमाहंस रासभूः मानसात पृथुलमानसस्य नो ।

नात्यजत ऋणमपि ह्यसारिदं नैष नाथरिबही ततोहभरत ॥ १.४ ॥

बीरदृष्टिकृतसिंहरिभ्रमः शांतदृष्टिकृतशांतसम्पदः ।

तत्रतत्र पथि पथ्यरिभ्रमः पर्वतादरतताव सरधीः ॥ १.५ ॥

वानवेन्द्र ईर तीर्णराबिधिः रासुदेर ईर बल्लबाजवान ।

डीमसेन ईर सूनर्यहत्त्रिर्बृतिः स्वजनमानिनाय सः ॥ १.६ ॥

अग्निशर्ममुखपंचशैर्द्रिजैः अन्नमाहृतमलं पृथक समम ।

कृत्स्नमाददयमित्यस्मिन् कृत्स्नमत्रुमलमेष हि ऋये ॥ ९.९ ॥

र्यासदेरहृदयातिरल्लभं र्यासुदेरमगणय्यसदगुणम ।
साधयत सकलदोषरर्जितं ज्ञानभक्तिदमनंतसौख्य दम ॥ ९.८ ॥

उक्तमुक्तमभिधेयमुत्तमं वेदराक्यमनुरादयन्मुहुः ।
र्यंजयत स्मृतिरचोभिर्बंजसा तस्य चार्थमतियुक्तयुक्तिमत ॥ ९.९ ॥

बालसंघमपि बोधयद भृशं दुर्निकपरचनं च पंडितैः ।
अप्रमेयहृदयं प्रसादरत सौम्यकांति च रिपक्कभीषणम ॥ ९.१० ॥

अस्तदूषणमबंध्यभाषणं लक्षितं सकललक्षणैः समम ।
माननीयमपि नाकिनायकैः रूपमन्यादिर धन्यमात्मनः ॥ ९.११ ॥

एकविंशतिकुभाष्यदूषकं ब्रह्मसूत्रगणभाष्यमद्भुतम ।
अप्यदूष्यमतनोदनंतधीः भूतभारिभरदाअभिः क्वचित ॥ ९.१२ ॥

गांगमंगलतर्भंगभंगदप्रांतसुश्रिहविरेष्मकृत्समः ।
यदातैकतमर्णलेखकः सत्यतीर्थ इह भाष्यमालिखत ॥ ९.१३ ॥

तत्र देरमभिरंद्य यातरान स्त्रामिनो रचनगौबरद द्रुतम ।
सानुगो विरिधभृतीत्य गोदारबीतटमगदलेशधीः ॥ ९.१४ ॥

प्राञ्जविभुमयमापुमागतैः पंडितैर्द्विनरशाधिभिः श्रुतीः ।

प्रसुता अतिदधौ पबीक्षकैः षट् च तत्र समयानखंडयत ॥ ९.१५ ॥

ते पृथक्पृथग्मुं ज्वरशाखाया दर्शनेन च पबीक्ष्य निर्जिताः ।
सररित ९रमसि मुख्यतः करे नास्ति ते सदृश इत्यथारुरन ॥ ९.१७ ॥

यस्त्रयीसकलपक्षशिक्षकः तत्र संसदि ररिष्ठसम्मतः ।
शोभनोपपदभुनामकः पूर्णसंख्यमनमनुहुर्मुदा ॥ ९.१९ ॥

यस्तु तार्किकशिखामणिः सुधीः र्वर्तमानसमयान निराकरोत ।
वेदभारतपुषाणनिष्ठितो भाष्यमेतदशृणोत स मध्वरतः ॥ ९.१८ ॥

नापरेषु रतिमाययौ क्रुचिद भाष्यमद्भुतमिदं स शुश्रुरान ।
नारिंदमकरंदमापुषान अछपिछ ईर रांछतीतवत ॥ ९.१९ ॥

तत्रतत्र स सुसभासु भासुबो नंदितीर्थसमयोज्जुक्तिभिः ।
रादिनो रिशकलय्य तान समक्रम्य राचमुचितामुदाहवत ॥ ९.२० ॥

चूर्णकृद्विरिधशंखचूर्णकः चूर्णनाय बहुधाहप्यशरुरन ।
अत्यजद रिफलधीः प्रदक्षिणा र्वर्तवारिजमनर्घ मप्यहो ॥ ९.२१ ॥

अप्रमेयमतिशाम्रमीदृशं यस्त्यजत्यपनतं सुदुर्लभम ।
तस्य तुल्यमतिरेष दुर्जनो नाथराहस्य सदृशोहस्ति नीचधीः ॥ ९.२२ ॥

कोहपि तं गुणरिशेषरिछ रित्रीय भूविधनमाप पूरुषः ।

ন হ্যনর্ঘগুণমূল্যমাপ্যতে ভাগ্যদৈৰমিহ যোগ্যতানুগম ॥ ৯.২৩ ॥

ব্যক্তমুন্নতিমিতোহ প্যয়ং জনঃ তস্য যন্ন লভতেখিলং ফলম |
স্তোকমানসতয়া ততো ব্ৰজেত তস্য হংত পুরুষস্য তুল্যতাম ॥ ৯.২৪ ॥

ক্ৰীতবান নৰপতির্মহাদৰং সাদৰং পুনৰুদাৰচেষ্টিতঃ |
অর্চয়ন সততমাপ সং পদো য়া ন তা বচনচিত্তগোচৰাঃ ॥ ৯.২৫ ॥

শাস্ত্ৰকল্পকতবোৰমুম্ব কঃ প্রাপ্নুয়াত সকলমপ্যহো ফলম |
য়ন্তমুত্তমগুণং ঝিডংবয়েদ ইত্যুদীৰ্য স জনানৰংজয়ত ॥ ৯.২৬ ॥

নেদৃশৈঃ কৰিভিৰেৰ কেবলং হংত পূজ্যচৰণোহভ্যপূজ্যত |
শৰ্ৰশক্ৰগুরুপূৰ্ৱদৈৱতৈঃ অপ্যলং সুসময়োদগমোৎসৱে ॥ ৯.২৭ ॥

নিম্নভূবিৰ সতীঃ প্রজা ব্ৰজন বাবিদৰ্তুৰশনৈৰপূৰি সঃ |
প্রাজ্যতাপহৰদৰ্শনাংবুনা তুংগদেশমিৰ দুৰ্জনং তু নো ॥ ৯.২৮ ॥

কৰ্মাভিঃ সকললোককৌতুকৈঃ মানিতঃ পথি জনৈঃ সমাগতঃ |
সন্নাম শিৱনামকীৰ্তনং ৰাজতাসনপুৰে ঝিৰাজিতম ॥ ৯.২৯ ॥

অচ্যুতপ্রমতিৰচ্যুতপ্রিয়ং তং দশপ্রমতিমাগতং তদা |
বংদমানমৰলোক্য য়াং মুদং প্রাপ্তৱাংস্তদৰধিৰ্ন ঝিদ্যতে ॥ ৯.৩০ ॥

প্ৰীতিমায়য়তিৰুত্তমাং পুৰা প্ৰেষিতাপ্ৰতিমভাষ্যদৃগ য়ৌ |

অপ্যতোহতিশয়িনীং শুচিস্মিতং তং ঝিলোক্য সুচিৰাদ দিদ্ধিক্ষিতম ॥ ৯.৩১ ॥

পূৰ্ণদৃষ্টিজলধেগৃহীতৰান ভাষ্যসংজ্ঞমমৃতং সুখাৰহম |
চিত্ৰমেঘ যতিৰাড্ঘনাঘনো গ্ৰাহয়ংশ্চ মনুজান মুমোচ নো ॥ ৯.৩২ ॥

সানুনীতিৰথ নীতিমানয়ং ভাষ্যসদগুণগণানৰ্ণয়ত |
শোভনায় গুৰুৰে স্ৰভাৰতঃ কালতঃ কুমতলীনবুদ্ধয়ে ॥ ৯.৩৩ ॥

উক্তিভিস্তমসকৃত সুয়ুক্তিভিঃ বোধয়ন বহলধীঃ প্ৰসংগতঃ |
স্বেয়সো ভিষগিৰাস্য হৃদগতং মূলদোষমৰুচেৰচিংতয়ত ॥ ৯.৩৪ ॥

দক্ষপক্ষৰিহতেন তাডয়ন ভীষয়ন সমধিকস্ৰবশ্ৰিয়া |
হংসৰাট কলিমলং নিৰাকৰোদেকদৃষ্টিমিৰ মানসাদ গুৰোঃ ॥ ৯.৩৫ ॥

নিষ্কলংকমিৰ চংদ্রমংডলং পুংডৰীকমিৰ ফুল্লতাং গতম |
ৰাৰি শাৰদমিৰ প্ৰসাদৰত চিত্তমচ্যুতমতেৰ্ভ্ৰশং বভৌ ॥ ৯.৩৬ ॥

আননংদ স হি মধ্ৰশাস্ত্ৰমাকৰ্ণয়ন কুসময়াগ্ৰহী পুৰা |
মোহপীতলৰণোদকো মুহুঃ প্ৰাক পিপাসুৰমৃতং পিবন্নিৰ ॥ ৯.৩৭ ॥

ৰিস্ততাংতৰিয়ং পদৌ যতী আস্যতাং সুসময়প্ৰকাশনাত |
তৌ যথা ৰিধুৰী অহো অহোৰাত্ৰমপ্যুৰুতমো ন্মোহকম ॥ ৯.৩৮ ॥

সজ্জনান সহ মহাদৰেণ নূন পাপিনাং প্ৰকৃতিতোহপ্ৰিয়াকৃতি |

দাৰুণাঘগণদাৰণং স্ম স গ্ৰাহয়ত্যপি সুদৰ্শনদ্রয়ম ॥ ৯.৩৯ ॥

নন্ৱনন্যশৰণাঅনাং সতাং সিদ্ধিৰিঘ্নমুখদোষভেষজম ।
ঐচ্ছদচ্ছলদয়োদয়াদয়ং ৰুপ্যপীঠপুৰণঃ কদাচন ॥ ৯.৪০ ॥

গোপিকাপ্ৰণয়িনঃ শ্ৰিয়ঃপতেঃ আকৃতিং দশমতিঃ শিলাময়ীম ।
শিষ্যকৈম্ৰিচতুৰৈৰ্জলাশয়ে শোধয়ন্নিহ ততো ব্যগাহয়ত ॥ ৯.৪১ ॥

স্পৰ্শনাদ্ভগৱতোহতিপাৰনাত সন্নিধানপদতাং গতাং হৰেঃ ।
ত্রিংশদ্যতনৰৈঃ সুদুৰ্ধৰাং লীলয়াহনয়দিমামসৌ মঠম ॥ ৯.৪২ ॥

মংদহাসমৃদুসুংদৰাননং নংদনংদানমতীংদ্রিয়াকৃতিম ।
সুন্দৰং স ইহ সন্ম্যধাপয়দ ৰংদ্যমাকৃতি শূচিপ্ৰতিষ্ঠয়া ॥ ৯.৪৩ ॥

মানিনোহপি হি ৰশীচকাৰ যো দৈৱতপ্ৰতিভয়াহহঅনঃ খলঃ ।
য়ায়জুকগুণমাঅনঃ স্মৰন যো জৰাঘটিতগোত্র উচ্যতে ॥ ৯.৪৪ ॥

আঅনঃ প্ৰিয়তমক্ৰতোৰমুং পাপপূৰুষমৱেত্য ঘাতুকম ।
তং নিৰস্য জনমপ্যাথাহিতং সৰ্বভূধৰসমর্থপূৰ্বকম ॥ ৯.৪৫ ॥

বিশ্ৰবিস্ময়কৰঃ স্ৱতেজসা ৰংদ্যমানচৰণঃ পুনৰ্জনৈঃ ।
চিত্ৰদিগ্ৰজয়কীৰ্ত্যকীৰ্তিমান মোদয়ন্নুদিনং নিজাঃ প্ৰজাঃ ॥ ৯.৪৬ ॥

ৰাসুদেৱদয়িতো মহিষ্ঠধীঃ ৰাসুদেৱমথ সাধ্ৱয়াজয়ত ।

ধর্মসূনুমির ধার্মিকং পুৰা ভীমমূৰ্তিৰয়মের ভূসুৰম ॥ ৯.৪৭ ॥

যাজ্যয়া সমুচিতানুরাক্যয়া সপ্রৰ্গ্যৰিভৰৈৰভিষ্টৈঃ।
বিশ্ৰৱেত্তুৰনুজোহত্র হোতৃত্ৰাং প্রাপ্য দৈৱতততীৰতোষয়ত ॥ ৯.৪৮ ॥

স প্রযুজ্য নিশিতা নিশাতধীঃ বৈশ্ৰদেৱৰৰশম্ৰসংততীঃ ।
ৰাক্ষসাসুৰনিৰাসকৃত সুৰান বীৰৱয় ইৱ ভাগমাপয়ত ॥ ৯.৪৯ ॥

ৰায়ুনা ত্ৰিৰপি পূৰ্ণপায়িনা সৰ্ৱদৈৱতজিতা তৰস্ৱিনা ।
য়োহ পৰোক্ষৱপুষাহ প্যপেক্ষিতঃ কোহত্র বৰ্ণয়তি তং মহাক্ৰতুম ॥ ৯.৫০ ॥

ব্রহ্মৱেদননিৰিষ্টচেতসাং কৰ্ম তত্র কৰণাং তৰং ভৱেত ।
জ্ঞাপয়ন্বিতি পৰাঅৱেদকঃ কৰ্ম ধৰ্মমপি স হচীকৰত ॥ ৯.৫১ ॥

যানিয়ানি চৰিতানি যানিয়ানীৰিতানি চ মনোহৰাণ্যহো।
তানিতানি চ ৱিতানিচেতসো ব্ৰিশ্ৰৱিস্ময়কৰাণি ভাংতি হি ॥ ৯.৫২ ॥

সৰস্ৱতীৰ্ৱৃত্তিকৰীঃ শৰীৰিণাং অতীত্য বহ্ৰীঃ সমতীতগোত্রকঃ ।
পুৰেৰ কৃষ্ণপ্ৰিয়মাপদশ্ৰমং পৃথুপ্ৰবোধঃ পুনৰুতমাশ্ৰমম ॥ ৯.৫৩ ॥

সহভোগমনন্যলভ্যমস্মৈ হনুমদ্রপৱতে দদৌ পুৰা হি ।
অনৱেক্ষ্য পৰং স্ৱভীষ্টকৰ্ত্ৰে প্ৰতিদাতুং হৰিবৈধয়ত তমেৰ ॥ ৯.৫৪ ॥

প্ৰণম্য গুৰুমাদৰাদথ নিয়োগতো যোগ্যতঃ

स तस्य जगतां हितं विदधतो गतः सानुगः ।
महिष्ठहृदयो महामहिमसिंधुबानंदतो
निजैर्बभित्तोहनमद बजतपीठवासं हविम ॥ ९.५५ ॥

॥ इति श्रीमत्करिकूलतिलक त्रिरिक्रमपंडिताचार्यसूत
नाबायणपंडिताचार्यविरचिते श्रीमध्वविरजये
आनंदांकिते नवमः सर्गः ॥

www.yousigma.com